

В. Т. Сухотеплий,
Дніпропетровська державна фінансова академія

ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ВНУТРІШНЯ СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

На основі даних НБУ автором були побудовані (рис. 1) графіки показника конкурентного потенціалу галузі (ПКПГ) для структури активів банківської системи України (БСУ) за період з 01.10.2002 до 01.01.2011.

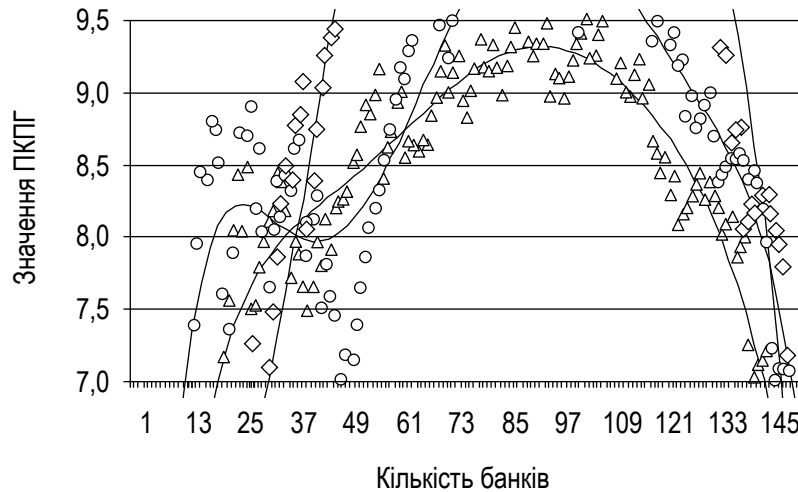
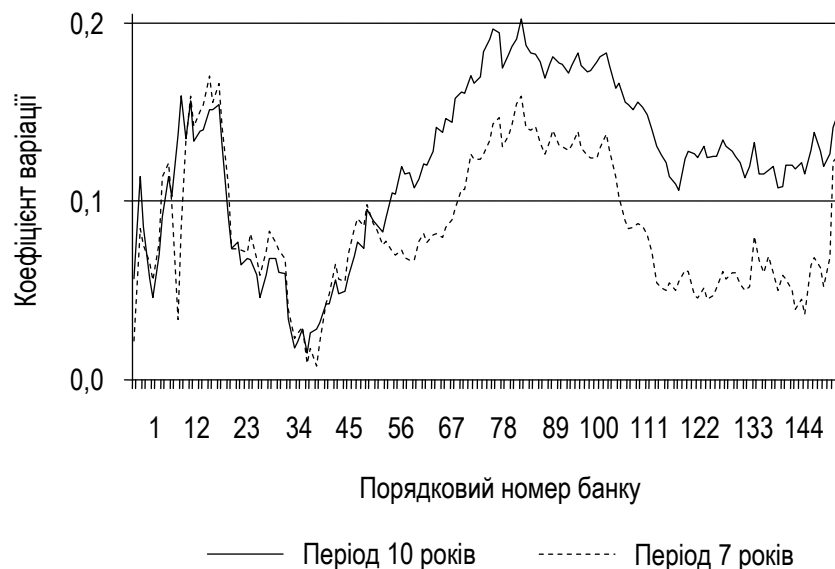

Рис. 1. Динаміка ПКПГ за період з 01.10.2002 до 01.01.2011

Було встановлено, що ПКПГ для банків з 35 до 41 зберігався на приблизно однаковому рівні, а лінії трендів (поліноми 6-го ступеня) для даних 2002, 2008 та 2011 рр. майже співпадають у точці, що відповідає 38-му місцю. Для даних 2008 та 2011 років був додатковий збіг для банків 60–62. На додаток до розрахунків ПКПГ автор розрахував коефіцієнти варіації для часток кожного (1-го, 2-го і т.д.) банку за усі 10 років спостережень (рис. 2).

**Рис. 2. Значення коефіцієнта варіації за періоди
2002–2008 (докризовий) та 2002–2011 (включаючи кризу)**

Були виявлені межі стабільності, що припадають на 17-й та 38-й за розміром банки та межа нестабільності на рівні 55 банків. Додатково було встановлено, що фінансова криза в Україні 2008–2010 рр. практично не вплинула на структуру активів групи перших 55 банків БСУ і суттєво вплинула на решту банківської системи, причому тим більше, чим менша частка активів припадала на банк після 55-го.

На думку автора, завдяки певним процесам саморегуляції всередині БСУ відбувається постійний процес формування підсистем з певними показниками індивідуальної та групової нестабільності банків.

Автор вивчав документи НБУ з принципів розподілу комерційних банків України на 4 групи. Окрім абсолютного значення обсягу активів, автор не знайшов іншого критерію.

З огляду на отримані результати, автор пропонує розподіляти комерційні банки України на групи, керуючись не тільки абсолютними значеннями активів, а й показниками стабільності (або нестабільності) підсистем банківської системи. На користь цього вказує і непоганий збіг (табл. 1) розподілу банків на групи за рішеннями НБУ та розподілу за теоретичними розрахунками автора. Дані автора відображено в дужках.

Таблиця 1

**Порівняння теоретично розрахованого
та практично реалізованого розподілу банків на групи**

Дата	Перша група	Перші дві групи	Перші три групи
01.01.2008	17(17)	34(33)	68(60)
01.01.2011	17(15)	39(30)	60(57)

Як видно з табл. 1, докризовий розподіл банків на групи за рішеннями НБУ та розподіл за розрахунками автора практично збігаються. Відмінності в кількості перших 2 груп за станом на 01.01.2011 якраз і спричинені тим, що НБУ не врахував підвищеної нестабільності перших 30 банків внаслідок дії кризи і залишив кількість групи на рівні 01.01.2009.